

Asia: VN/1001/2020

## **Hallituksen esitysluonnos laajakaistarakentamisen tuesta**

### Lausunnonantajan lausunto

**Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Viite: diaari VN1001, Hallituksen esitys laajakaistalain muutoksesta, 30.04.2020

#### SUUR-SAVON SÄHKÖ OY LAUSUU LAAJAKAISTALAIN MUUTOKSESTA

Kiitämme mahdollisuudesta lausua laajakaistalain muutoksesta. Suur-Savon Sähkö Oy tukee Etelä-Savon Maakuntaliiton lausuntoa, ja pitää kyseisessä lausunnossa esille nostettuja näkökulmia merkittävinä ja olennaisina. Suur-Savon Sähkö Oy haluaa täydentää Etelä-Savon Maakuntaliiton lausunnossa esille nostettuja asioita vielä yhteisrakentamista aktiivisesti toteuttavan energiayhtiön näkökulmilla.

Digitalisaatio, sen tuomat mahdollisuudet, kuuluvat kaikille suomalaisille. Yhteiskunta kehittyä sellaiseen suuntaan, että pystyäkseen toimimaan, pystyäkseen osallistumaan demokraattisen ja avoimen yhteiskunnan toimintaan, vahvat tietoliikenneyhteydet ovat välttämättömyys jokaiselle

kansalaiselle. Kasvukeskusten ulkopuolella monet yhteiskunnan peruspalvelut ovat etääntyneet fyysisesti ihmisten ulottuvilta, jolloin digitaalisten palveluiden merkitys on erityisen tärkeää.

Valokuituverkostojen rakentaminen tiiviiden taajama-alueiden ulkopuolisilla alueilla markkinaehtoisesti on haastavaa runkoverkkorakenteiden vaatimien suurien investointien sekä potentiaalisten tilaajakiinteistöjen harvan tiheyden vuoksi. Kuitenkin suuri osa suomalaisista asuu näillä alueilla, joilla esimerkiksi yhteiskunnan peruspalveluiden tuottamisen tehokkuuden näkökulmasta palveluiden digitalisoiminen on tehokkaan palvelutuotannon saavuttamisen välttämättömyys.

Suur-Savon Sähkö – konserni toimii viiden maakunnan alueella Etelä-Savon, sekä sen naapurimaakuntien, alueella. Näillä alueilla korostuu erityisellä tavalla monipaikkaisen asumisen, etätyön, sekä matkailuelinkeinon tarpeet. Etelä-Savon alueella on taajamien ulkopuolella noin 20 000 vakituisen asumisen kiinteistöä, mutta 'vapaa-ajan asuntoja', tai 'monipaikkaisen asumisen kiinteistöjä' on noin 49 000. Maakunnan elinvoiman ja tulevaisuuden kehittymisen kannalta on olennaisen tärkeää, että taajamien ulkopuolella vakituisesti asuvat ihmiset, alueella osa-aikaisesti asuvat, sekä alueella liikkuvat matkailijat, pystyvät kytkeytymään digitaaliseen ympäristöön sujuvasti. Käynnissä on voimakas kehitystrendi 'vapaa-ajan asumisesta' kohti 'monipaikkaista asumista', mitä trendiä kevään 2020 COVID-19 kriisitilanne on voimistanut, yhteiskunnan siirryttyä etätyömoodiin.

Suur-Savon Sähkö – konsernin toiminta-alueella on paljon kuntia, joiden taloudelliset sekä henkilöresurssit ovat kuntatalouden yleisen kehityksen tapaan heikentyneet. Digitalisaatiokehitys olisi ratkaisu kuntien palvelurakenteen tehostamiseksi ja palveluiden laadun parantamiseksi. Valitettavasti alueen kuntien resurssit kehitysinvestointeihin esimerkiksi tietoliikenneverkkojen osalta ovat erittäin niukat.

Etelä-Savon maakunnalla on erityispiirteitä Suomen maakuntien joukossa, mutta Etelä-Savon näkökulmat huomioimalla, laajakaistalaista on mahdollista muotoilla kokonaisuudessaan Suomen maakuntia, kuntia, ja eri olosuhteissa asuvia kansalaisia tasavertaisemmin kohteleva. Laajakaistalaista ei, digitaalisoitumiskehitykseen osallistumisen mahdollisuuksien näkökulmasta, saa tulla kansalaisten asemaa eriarvoistava laki, vaan pikemminkin sen tulisi turvata kansalaisten yhdenvertaisuutta digitaaliseen kansalaisyhteiskuntaan osallistumisen edellytysten näkökulmasta.

Suur-Savon Sähkö – konserni on yhdessä alueellisten operaattoreiden MPYn, BLCn sekä Etelä-Savon Maakuntaliiton kanssa toteuttanut ainutlaatuisen hankkeen 'Etelä-Savon tavoitteellinen tietoliikenneverkko', joka julkaistaan kesäkuussa 2020. Tämä hanke on konkreettinen osoitus alueen toimijoiden aktiivisuudesta löytää uudenlaista yhteistyötä toimialarajat ylittäen. Mutta vaikka yhteisrakentaminen ja sen tehokkuus maksimoidaan kaikin keinoin, valokuituinvestoinnit runkoverkkoihin sekä tilaajaverkkoihin ovat pääsääntöisesti erittäin haastavia taloudellisesti. Tehty

hanke kuitenkin on nostanut maakunnan valmiutta käynnistää hankkeita heti, kun riittävä tukimekanismi on tullut voimaan.

Suur-Savon Sähkö – konsernin toiminta-alueen, Etelä-Savon ja sen naapurimaakuntien, näkökulmasta pyydämme huomioitavan lain muotoilussa seuraavia näkökulmia:

- monipaikkaisen asumisen, sekä sen tuomien moninaisten ja merkittävien aluetalousvaikutusten mahdollistamiseksi, laajakaistalain ei tule eriarvoistaa vakituisen asumisen kiinteistöjä ja monipaikkaisen asumisen kiinteistöjä eriarvoiseen asemaan. Maantieteessä vakituisen asumisen kiinteistöt, sekä 'kakkosasunnot', sijaitsevat limittäin maastossa. Kiinteistöjen virallinen käyttötaluokituksen käyttö on erittäin keinotekoisista ja vahingollista, mikäli ryhmä 'vapaa-ajan asunnot' suljetaan laajakaistatuen piiristä pois. Erityisesti Etelä-Savossa vapaa-ajan asuntojen sulkeminen pois tukikelpoisten hankkeiden kriteeristöstä on korostetun haitallista. Monipaikkainen asuminen ja etätyöskentelyn mahdollistaminen, on yksi merkittävimmistä, tai merkittävin, Etelä-Savon tulevaisuuden elinvoimaisuuden nousevista mahdollisuuksista, jota laajakaistalain tulisi osaltaan olla tukemassa. Vapaa-ajan asuntoja tulee käsitellä yhdevertaisesti vakituisen asumisen kiinteistöjen kanssa.
- perustuen kuntatalouden heikentyneeseen tilanteeseen, sekä kuntien rajallisiin henkilöresursseihin, hanketukien edellytyksistä tulisi poistaa velvoite kuntarahoituksesta kokonaan. Esimerkiksi Etelä-Savossa energiayhtiöt, alueelliset operaattorit sekä valtakunnalliset operaattorit, voisivat yksin tai yhteistyössä käynnistää laajakaistatuen mahdollistamia hankkeita, mutta alueen kuntien heikot edellytykset taloudelliseen omavastuusuuteen voivat estää hankkeiden etenemisen. Kuntien taloudellisen osallistumisen edellyttäminen tuo hankevalmisteluun suuria epävarmuuksia ja hitauksia kuntasektorin päätöksentekoprosessien myötä, eikä kuntien osallistuminen hankkeisiin tuo käytännössä hankkeiden toteuttamisen kannalta lisäarvoa. Suur-Savon Sähkö – konserni on aiemmissa hankkeissa kokenut kunnallisen päätöksenteon viiveiden johtavan yhteisrakentamisen peruuntumiseen. Ne pienet kunnat, jotka eniten tarvitsevat laajakaistaverkkoja, sekä niihin liittyviä tukia, eivät omaa taloudellisia tai henkilöresursseja tuettujen hankkeiden mahdollistamiseen. Tämä eriarvoistaa voimakkaasti kuntien asemaa, ja saattaa pienten kuntien asukkaat heikkoon asemaan.
- laajakaistatuen mukaisten hankkeiden toteutusajan tulee olla riittävän pitkä, vähintään kaksi vuotta. Hankkeiden kehittäminen ja suunnittelu esimerkiksi sähköverkon rakentamisen yhteishankintana, edellyttää mittavaa suunnittelua ja yhteistyön koordinoitua. Tukein hakemisen ja käytön aikataulun pitää tunnistaa hankkeiden toteuttamisen aikaviiveet. Riittävä aikajänne on vähintään kaksi vuotta.
- aiemmista laajakaistatuista pitää ottaa opiksi hankealueiden kokoluokan sekä hankkeiden sisältämän byrokratian osalta. Hankealueiden tulee olla riittävän suuria, ja hankkeiden koordinaatiotehtävä tulee antaa maakuntaliitoille. Riittävän suuret hankealueet antavat toimintavapautta ja ketteryyttä, sekä pienentävät byrokratian määrää. Maakuntaliitoilla on

erinomainen paikallistuntemus, sekä ylimaakunnalliset yhteistyösuhteet. Tämä mahdollistaa maakunnan sisällä toteutettavien laajakaistahankkeiden tehokasta toteuttamista, sekä ylimaakunnallista yhteistyötä. Esimerkiksi Etelä-Savon Maakuntaliitto on nostanut esimerkillisesti osaamistaan ja kypsyystasoa tietoliikenneverkkojen kehittämiseen liittyvissä asioissa (esimerkiksi 'Etelä-Savon tavoitteellinen tietoliikenneverkko' – hanke), ja parempaa tukien koordinoijaa ei ole.

- lain toteuttamiseen on varattu kokonaisuudessaan viisi miljoonaa euroa. Tämä rahasumma ei ole riittävä. Summa vastaa viidestäsadasta tuhanteen kilometriin valokuituverkon rakentamisen kustannuksia. Lain tavoitteet on kirjattu hyvin, mutta varattu taloudellinen panostus ei ole linjassa asian merkityksen kanssa. Tuen suuruuden tulisi olla vähintään kymmenkertainen vuositasolla, ja usean vuoden ajan. Laajakaistatukeen varattujen taloudellisten varojen korvamerkkaaminen koronaepidemian vaikutusten minimoimiseen budjetoitavista elvytysrahoista, olisi hyvin perusteltua

Mikkelissä, 04.06.2020

Markus Tykkyläinen

toimitusjohtaja

Suur-Savon Sähkö Oy

Tykkyläinen Markus  
Suur-Savon Sähkö Oy